

PRED PREMIERO

Ljudske pesmi rastejo iz zemlje, zato se jih ta drži

Zadnja premiera sezone v **Lutkovnem gledališču Maribor** kliče po vrnitvi k primarnim vrednotam, kot so skupnost, pesem, odnos do hrane in dela

Tjaša Gajšek

Sijaj, sijaj, sončece, družinska predstava, namenjena vsem, ki so dopolnili tri leta, bo zadnja premiera **Lutkovnega gledališča Maribor** v tej sezoni. Predstava, ki je nastala po motivih slovenske ljudske poezije, bo prvič na ogled v četrtek, 15. maja, ob 18. uri v Veliki dvorani. Ko se Liza zbudi, babica za zajtrk na mizo postavi hlebec kruha. Tako lep in okrogel je kot žoga. Liza se z njim igra, hlebec pade na tla in se odkotali. Liza teče za njim v žitno polje, a pot do kruha je dolga. Na tej poti spozna, da kruh ne pade kar sam z neba, temveč je zanj treba vse leto delati: dela zemlja, dela pšenica, dela vreme, dela človek, dela pečica in dela čas, beremo ob predstavi.

Režiserko in soavtorico besedi **la Brina Klampfer Merčnik** slovenske ljudske pesmi zanimajo že dlje časa, je povedala na tiskovni konferenci pred premiero. "Doma imam dve mladi hčerki, ki jima prepevam pesmi, in najlepši trenutki se zgodijo ravno ob prepevanju poezije, ki sta jo že meni prepevali mama in babica. Gre za praspomin, ki ga nosimo v sebi, v nas je vpisan, čeprav se ga ne moremo spominjati," je dejala režiserka. Ustvarjalci so v predstavi želeli spomniti na primarne vrednote, kot so skupnost, pesem, odnos do hrane in dela. "Ljudske pesmi kličejo po skupnosti. V življenje naših prednikov so bile vpisane drugačne vrednote kot te, ki jih živimo danes - da so lahko jedli, so garali, ob slabem vremenu, suši so trpeli. Na to nismo več pozorni, ker živimo v času izobilja. To kliče po vrnitvi k bazičnemu." Ob tem se sprehodijo skozi tradicijo starih opravil, ki prav tako izginjajo,

se spomnijo predmetov, ki jih danes več ne znamo poimenovati, in se dotaknejo tudi lakote, ki, tako režiserka, za nas pomeni nekaj drugega kot za veliko predelov sveta.

Niso ostali pri pesmaricah za otroke

To je že druga otroška predstava, ki sta se je Brina Klampfer Merčnik ter soavtorica besedila in dramaturginja **Ana Duša** lotili skupaj. "Želeli smo, da se otroci ob ogledu predstave zavejo, da sta delo in blagostanje povezana. To je pri veliko poklicih, ki jih danes opravljajo starši, težko videti. Tip dela se je zelo spremenil, če starši delajo doma pred računalnikom, tako delo ni oprijemljivo, zato je učenje skozi opazovanje postalo zelo abstraktno," je razložila Ana Duša.

Kot sta dejali ustvarjalci, je bilo kmalu jasno, da se bodo naslonili na slovenske ljudske pesmi, sprva je bila zamisel, da se omejijo na otroške, a so jih kmalu nehali deliti na tiste za otroke in druge za odrasle. "Nismo ostali pri pesmih, ki jih najdete v pesmaricah za otroke. Ljudske pesmi otroci enostavno posrkajo vase in jih sprejmejo. **Sijaj, sijaj**, sončece še najbolj generalno poznajo. Ljudski jezik ima svoja pravila, je jasen, ima svojo melodijo in ritem. Ta je enako pomemben kot izbira besed in pomen," je pojasnila Ana Duša. Za današnji povsem drugačen čas se lahko besedila teh pesmi zdijo groba, a so se odločili, da jih kljub temu uporabijo. "Ljudske pesmi rastejo direktno iz zemlje, zemlja se jih malo drži. Seveda izbereš temo, ki jo otroci razumejo, a ne prikrivaš tega, kakšno življenje je. Če je treba zmlatiti pšenico, je to treba storiti," je še dodala Ana Duša.

Hommage lutkovni tradiciji rezljanja iz lesa

Leseno lutko Lizo, ki je po izbranem materialu in obliki hommage lutkovni tradiciji rezljanja lutk iz lesa, je oživila igralka **Metka Jurc**. "Lutka je toga, ni tako gibčna, kot bi si želela, zato je bilo treba poiskati smiselne gibe, ki jo delajo prijazno, ne odrezavo." Na odru sta ob Metki Jurc še **Andraž Jug** in **Rina Pleteršek**, statistka in scensko-odrska mojstrica je **Svetlana Maloić**. Andraž Jug je povedal, da je bil proces dela zelo prijeten, topel in raziskovalen. "Kot animatorju in igralcu mi je všeč, ko ti režiserka zaupa in te spodbuja v animaciji in raziskovanju." Za Rino Pleteršek je to prva izkušnja v lutkovnem gledališču. "Lutke so čisto nov svet, izkušnja je bila težja kot z dramskim gledališčem, a ob taki ekipi in mentorski podpori dveh prekaljenih mačkov ni bilo težav. Bolijo me roke, ker so pri delu z lutkami na udaru povsem drugačne mišice. Večkrat sem rekla, da se mi zdi, kot da sem prišla v vrtec - pojem, se igram z lutkami in se imam ob tem zelo dobro, upam, da bodo tako uživali tudi otroci," je povedala Rina Pleteršek. Igralci so predstavo obogatili tudi z večglasnim petjem.

Avtorica likovne podobe je **Katarina Planinc**, avtor glasbe **Branko Rožman**, lektorica **Metka Damjan**, kostumografinja sta **Mojca Bernjak** in **Katarina Planinc**, koreografinja pa **Vita Osojnik**.

"Želeli smo, da se otroci ob ogledu predstave zavejo, da sta delo in blagostanje povezana"

Kruh prav res ne pade sam z neba, je slišati
v predstavi **Sijaj, sijaj** sončece.
Foto: Andrej Petelinšek